

JÄTEALAN YHTEISTYÖRYHMÄ (6/2023) KOKOUSMUISTIO

Aika 15.12.2023 klo 13.00-15.30

Paikka Nh. Sali 4 (Eteläesplanadi 4) ja Teams

Paikalla:

| | |
|-----------------------|--------------------|
| Tuulia Innala | Kuntaliitto |
| Johanna Routio | YM |
| Tuuli Myllymaa | Syke |
| Riitta Leinen | YM |
| Vilja Varho | LUKE |
| Leena Virkki | Teknoliateollisuus |
| Laura Paloviita | YM |
| Sirkku Jaakkola | YM |
| Tuovi Kurttio | SLL |
| Liisa-Marie Stenbäck | TYNK |
| Riitta Leinen | YM |
| Jutta Laine-Ylijoki | KIVO |
| Johanna Routio | YM |
| Anna-Maija Pajukallio | YM (pj.) |
| Marja-Riitta Korhonen | YM (siht.) |

Etänä:

| | |
|-----------------------------|--------------------------------|
| Jenni Sademies | TYNK |
| Sten Sirje | YM |
| Satumaija Levón | Elintarviketeollisuusliitto ry |
| Jukka Kero | Kiinteistöliitto |
| Torniainen Merja | Ruokavirasto |
| Sivula Mervi | PIRELY |
| Dahl Olli | Aalto yliopisto |
| Virta Ari | Kierrätysteollisuus ry |
| Idström Laura | ELY-keskus |
| Porthen Saira | YM |
| Ilkka Hippinen | Motiva |
| Vuola Aaron | Metsäteollisuus ry |
| Berlin Titta | MMM |
| Juha-Pekka Salmi | Jätehuoltoyhdistys ry |
| Honkanen Mika | TEM |
| Salmenperä Hanna | Syke |
| Mikko Paunio | STM |
| Juha-Heikki Tanskanen | Suomen Pakkausyhdistys ry |
| zu Castell-Rudenhause Malin | VTT |
| Pöyry Lasse | KKV |
| Anttila Juha | AVI |
| Saarnilehto Merja | YM |
| Antro Säilä | Suomen Pakkausyhdistys ry |
| Hunnakko Jenni | MTK ry |
| Outi Suomi | Business Finland |
| Jari Natunen | SLL |
| Wahlström Margareta | VTT |

1-2. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja esityslista hyväksyttiin.

3. Ajankohtaiset jäte- ja kiertotalousasiat / Anna-Maija Pajukallio YM

Anna-Maija kertoi ajankohtaisista jäte- ja kiertotalousasioista. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Pakkaus- ja pakkausjäteasetukseen liittyen Belgia toivoo saavansa asetuksen valmiiksi omalla kaudellaan kahdessa kolmikantaneuvottelussa. Jätepuitedirektiivin uudistukseen liittyen ensimmäinen ympäristötyöryhmä pidetään 12.1.2023, ja sen jälkeen kokouksia pidetään joka toinen viikko. Belgiassa tavoitteena saada yleisnäkemyksesi kesäkuun ympäristöneuvostossa. Ajoneuvojen kiertotalousasetuksesta on tavoitteena edistymisraportti kesäkuun ympäristöneuvostossa.

Kriittisiä raaka-aineita koskevan asetuksen käsittely neuvostossa on ollut erittäin nopeaa. Asetuksen neuvottelut ovat olleet TEM:in päävastuulla, mutta YM on osallistunut aktiivisesti. Kansallisen toimeenpanon osalta työnjaosta keskustellaan edelleen YM:n ja TEM:in välillä, mutta TEM on joka tapauksessa päävastuullinen kokonaisuudesta. YM:n vastuulle tulee mm. SER-raportointiin liittyvät velvoitteet. Asetuksessa veloitetaan laatimaan kiertotalousohjelma, ja sillä on linkityksiä mm. Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Yleisesti kommentoitiin, että EU-sääntelyn tulisi olla synkronoitu keskenään sekä niiden tulisi täydentää toisiaan. Nyt monissa säädöksissä annetaan samaan asiaan liittyviä velvoitteita.

Suomella olisi oikeus pidentää muovipakkausjätteen kierrätystavoitteen saavuttamisen määräaika ilmoittamalla siitä komissiolle. Ryhmässä kommentoitiin, että kierrätystavoitteen saavuttaminen nykyiseen määräaikaan mennessä on hyvin epätodennäköistä, ja jos tavoitteen saavuttamattomuuteen liittyy rikkomusmenettelyn uhka, YM voisi vielä harkita lisäajan hakemista komissiolta. Tähän vastattiin, että todennäköisyys rikkomusmenettelyyn joutumisesta ja sakkojen saamisesta on hyvin pieni, ja näin ollen pyritään jatkamaan työtä kierrätystavoitteen saavuttamiseksi. Early Warning -selvityksen mukaan 19 maalla oli vaikeuksia saavuttaa muovipakkausjätteen kierrätystavoite. Komissiolta marraskuussa saatujen tietojen mukaan vain yksi maa oli tehnyt ilmoituksen komissiolle määräajan pidentämisestä jonkin jätedirektiiveissä asetetun kierrätystavoitteen osalta. Lopullisen päätöksen asiassa tekee ministeri.

Lopuksi Anna-Maija vielä kertoi, että komissio on alustavasti esittänyt uusia raja-arvoja POP-asetuksen liitteeseen I. Uusia raja-arvoja on ehdotettu PCB:lle, PPD:lle ja UV328:lle. Tällä saattaa olla vaikutusta uusiomateriaalien käyttöön ja soveltuvuuteen. Asiaa selvitetään parhaillaan.

4. Tavoitteena nolla akkupalaa jätehuollossa. Esittelyssä ajankohtaiset viestintä- ja ohjeistushankkeet / Liisa-Marie Stenbäck TYNK

Liisa-Marie esitteli ajankohtaisia hankkeita liittyen akkujen turvallisuuteen. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Esitys herätti paljon keskustelua akkujen turvallisuudesta käsittelystä. Zombiakkukampanjan lopulliset konkreettiset vaikutukset erilliskeräysmääriin tullaan näkemään vasta tulevaisuudessa. Hankkeet nähtiin hyvin tärkeinä, sillä akuista aiheutuneet tulipalot ovat EU-laajuinen ongelma. Jätealalla tulipalot ovat todellinen riesa, ja usein palojen syttymissyöt jäävät epäselviksi. Kysyttiin, onko olemassa mittareita, joilla litiumioniakun voisi tunnistaa muun jätteen seasta. Tällä hetkellä ei vielä ole teknologiaa tällaiseen tunnistamiseen, tunnistaminen tehdään nykyään akuissa ja paristoissa olevien merkintöjen avulla. Kaikista paras tilanne olisi, jos akkuja ei päätyisi lainkaan muiden jätteiden sekaan. Akkuja ja paristoja löytyy eniten väärin lajiteltuna SER:in ja sekajätteen joukosta. Koululaisille suunnattua neuvontaa on myös tehty ja lisää on suunnitteilla. Neuvonnassa tulee myös muistaa monikielisyys, tällä hetkellä esitellyissä hankkeissa on kielinä olleet suomi ja ruotsi.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden mukana kierrätykseen tulee paljon akkuja myös irrallisina. Todettiin, että nykyään ohjeistetaan irrottamaan laitteesta akku, jos se vain on mahdollista. Akkuasetuksessa säädetään, että akkujen tulee olla irrotettavia. Muuten akkuasetuksessa on suhteellisen vähän akkaturvallisuuteen liittyvää sääntelyä.

5. Tuottajavastuun viestintähankkeen esittely / Mervi Sivula PIRELY

Mervi esitteli tuottajanvastuuseen liittyvää viestintähanketta. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Kommentoitiin, että hankkeessa tuotettua materiaalia on jo pitkään toivottu kentällä. Tuottajavastuuta ei ole helppo ymmärtää, joten yksinkertainen viestintämateriaali on tervetullutta. Toivottiin, että eri tahot jakaisivat materiaalia yhteistyökumppaneilleen. Myös Tulli pitäisi saada jakamaan materiaalia. Tuottajavastuu laajenee edelleen koskemaan uusia materiaaleja, joten viestintää tarvitaan lisää myös tulevaisuudessa.

6. Tuloksia kestävästä ruokapakkaamisen murrosareenasta / Vilja Varho LUKE

Vilja esitteli tuloksia kestävästä ruokapakkaamisen murrosareenasta. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Esitystä kiiteltiin ja siitä saadaan hyödyllistä tietoa tulevaisuutta varten. Pohdittiin, miten sanalliset ohjeet pakkauksissa toimivat, kun tuontiruuan osuus kasvaa jatkuvasti. Erilaisten muutosten miettimisessä tulee huomioida, että kotimaisille toimijoille ei samalla aseteta rajoittavia tekijöitä. Elintarvikepakkausten erottamista muista muovipakkauksista tulee edelleen kehittää. Lisäksi mietitytti muovipakkausten uudelleenkäyttöön liittyen se, onko tuottajalla vastuu koteihin saakka ja miten varmistetaan, että merkinnät ovat myös kotitalouksien käytössä olevissa pakkauksissa.

Esittäjän toiveena oli, että murrosareenassa tehty työ saataisiin leviämään laajalti, jotta muissa hankkeissa päästäisiin suoraan rakentamaan tämän työn pohjalta. Syke kommentoikin, että EU:n rahoittamassa PlastLife-hankkeessa on tarkoitus jatkaa murrosareenan työtä, ja keskittyä mm. muovituotteiden uudelleenkäyttöön. PlastLife-hankkeeseen tarvitaan uudelleenkäytön asiantuntijoita, ja Hannalle voi ilmoittaa kiinnostuksensa hanna.salmenpera@syke.fi. Työllä on kytkös myös muovitiekartan päivittämiseen v.2025.

7. Yhteistyöryhmän jäsenten ajankohtaiset kuulumiset / ryhmäläiset

SLL

- Uudelleenkäytön yhteistyöverkosto on perustettu. Uudelleenkäytön pyöreä pöytä järjestetään 24.1.2024 klo 13-16.00.

Motiva:

- Kiertotalous-Suomen kiertotalouskahvit on 18.1.2024. Aiheena on yhdyskuntajätteet ja kiertotalous. Lisäksi esitellään Pohjoismaisen ministerineuvoston tilaamaa jätteenpolttoselvitystä ja Syken tekemää kiertotalousbarometriä. <https://kiertotaloussuomi.fi/tapahtuma/kisun-kiertotalouskahvit-18-1-2023-yhdyskuntajatteet-ja-kiertotalous/>

KIVO

- KIVO:n Kiertotalouspäivät järjestetään Lahden Sibelius-talossa 22.–23.5.2024. Esiitysehdotuksia otetaan mielellään vastaan. Lisätietoja: jaana.huovinen@kivo.fi

8. Muut asiat

Keskusteltiin jätealan yhteistyöryhmän uudesta kaudesta. Yleisesti kannatettiin, että ryhmä jatkaa toimintaansa. Sovittiin, että ryhmän tehtävistä järjestetään epävirallinen työpaja perjantaina 24.1.2024.

9. Kokouksen päätös